

Posudek na magisterskou diplomovou práci Bc. Petry Skalníkové:

Spontánní barvová preference u lidí a non-humánních primátů: Srovnávací studie

V předkládané diplomové práci zaujímá vlastní text 52 stránek, podpořen je 140 prameny citovaných prací. Cílem bylo studium barvových preferencí u lidí i non-humánních primátů. Speciálně byla pozornost zaměřena na roli červené barvy – na adaptivní výhodu vzniku červené barvy. Konkrétně zjistit, zda makak rhesus vykazuje spontánní barvovou preferenci v potravním a nepotravním kontextu. A podobně zjistit, zda také děti mají tuto spontánní barvovou preferenci v nepotravním kontextu. Školitelka velmi šikovně využívá čtyř makaků již delší dobu k zajímavým studiím o biologických základech lidského vnímání a chování. P. Skalníková v předkládané práci se dotýká v literární rešerši i dalších atraktivních zoologických témat, která by byla vhodná pro zpracování v diplomových pracích – koevoluce rostlinných plodů a jejich konzumentů, či jedovatost některých červených plodů.

Na povedený rozsáhlý rešeršní text navazuje experimentální část, která má ovšem poněkud komplikovanou strukturu kapitol. K lepší orientaci by asi posloužilo, kdyby na straně 32 začínala standardní kapitola „Materiál a metodika“ a nikoliv dosti překvapivě kapitola „2.4. Metodika výběru barev a realizace stimulů.“ K hypotézám na straně 32 bych měl také drobnou poznámku. Je zde uvedeno: „Pokud by byly hypotézy potvrzeny, může to svědčit ve prospěch frugivorní a folivorní funkce trichromatického vidění, nikoli ve funkci aposematickou.“ Hypotéza ale z principu nemůže být nikdy potvrzena, ale jen podpořena nebo vyvrácena.

Z celé experimentální práce bych chtěl vyzvednout pokus s kališky u makaků, který nakonec vedl ke stanovení barvy jako neutrálního stimulu. Zde bych měl jeden dotaz k označení tohoto experimentu jako „Barvová preference u primátů v nepotravním kontextu“. Podle průběhu pokusu tam potravní kontext nepochybně byl. Jak by označení pokusu mohlo znít bez použití termínu „nepotravní kontext“?

V textu jsem objevil několik drobných formálních nedostatků či překlepů – např. na str. 16, 3. odst. – u *Pongo pygmaeus* byla opomenuta kurzíva, na str. 33 dole – „Všechny potravní stimuly byly vyráběny nejednou (správně asi najednou), aby se předešlo tomu, že budou v jiné várci odlišnější.“, na str. 41, graf 5 – tento graf je poněkud matoucí, protože nezačíná od nuly, jako předchozí obrázky.

Ještě jednu poznámku bych měl k formulaci na str. 22, 3. odst. – „Moderní lidé se vyvinuli z předků podobných šimpanzům (Pilbean 1996).“ Myslím, že ani gorily, jak se v poslední době objevuje, by se neměly pouštět ze zřetele, zvláště při detailních srovnávacích studiích.

Závěr: Velmi oceňuji předloženou studii, přehlednost experimentálního uspořádání a statistického vyhodnocení a konstatuji, že studentka, Petra Skalníková, předkládá velmi zajímavou studii, která po drobných úpravách je nepochybně hodna publikování. Práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji tuto práci ohodnotit jako výbornou.

V Českých Budějovicích 27. 5. 2017

Doc. RNDr. F. Sedláček, CSc.
PřF JU v ČB